

§ 296

Malmin ja Pukinmäen yleisten alueiden suunnitelman hyväksyminen 2021–2030

HEL 2021-002972 T 10 05 01

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti panna asian viikoksi pöydälle.

Käsittely

Asian aikana kuultavina olivat maisema-arkkitehti Johanna Himberg ja suunnitteluvastaava Tiina Saukkonen. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Pöydällepanoehdotus:

Tuomas Rantanen: Pyydän asian pöydälle seuraavaan kokoukseen.

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Johanna Himberg, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 21806
johanna.himberg(a)hel.fi
Tiina Saukkonen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38508
tiina.saukkonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Malmin ja Pukinmäen yleisten alueiden suunnitelma, suunnitelmaselostus 2021-2030
- 2 Aluekortit
- 3 Vuorovaikutusraportti

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta päättää hyväksyä liitteenä 1 olevan Malmin ja Pukinmäen yleisten alueiden suunnitelman vuosille 2021–2030 ohjeellisena noudatettavaksi.

Esittelijän perustelut

Malmin ja Pukinmäen yleisten alueiden suunnitelmassa esitetään yleisten katu- ja viheralueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja yleisillä viheralueilla sijaitsevien palveluiden tavoitetaso sekä toimenpidetarpeet. Päämääränä on yleisten alueiden turvallisuuden, kestävyys, toimivuuden, esteettömyyden ja viihtyvyyden parantaminen. Toimenpidetarve-esityksissä ja hankkeiden valinnassa on otettu huomioon asukkailla ja asukasjärjestöiltä tullut palaute ja kehittämissuhteet, kunnossapidon vaatimukset sekä alueen ominaispiirteet ja arvot.

Suunnittelualue

Yleisten alueiden suunnitelman suunnittelualue sijaitsee Helsingin koillisessa suurpiirissä. Yleisten alueiden suunnitelman aluerajaukseen sekä aikatauluun on vaikuttanut kaupunkiuudistusalue Malmi, käynnissä olevan kaupunkiuudistuksen rinnalla on haluttu käsitellä kattavasti sekä Malmin että ympäröivien alueiden yleisiä alueita verkostoineen. Suunnittelualue käsittää pääasiassa Malmin (38) ja Pukinmäen (37) kaupunginosat, pois lukien Malmin kaupunginosasta Malmin entisen lentokentän ja Tattariharjun sekä Pihlajamäen ja Pihlajiston alueet, sekä Pukinmäen kaupunginosasta Savelan alueen. Tapaninkylän (39) kaupunginosasta suunnittelualueeseen kuuluu Tapanilan osa-alueen radan ja Fallkullan välinen osa. Suunnittelualue rajautuu lännessä Vantaanjokeen ja idässä Malmin entisen lentokentän alueeseen. Pohjoisessa suunnittelualueetta rajaa Tapanila ja etelässä Pihlajamäki. Suunnittelualueetta halkoo lounaiskulmassa Kehä I sekä alueen keskellä lounaasta koilliseen kulkeva päärata. Yleisten alueiden suunnitelmaan kuuluvat asemakaavan mukaiset kadut ja aukiot sisältäen katuvihreän, sekä rakennetut ja luonnonmukaiset viheralueet. Suunnittelualueella on kaavoitettuja viheralueita 222 hehtaaria, joista rakennettuja puistoalueita on 32 hehtaaria, niittyjä ja maisemapeltoja 80 hehtaaria, ja taajamametsiä 74 hehtaaria. Malmin ja Pukinmäen peruspiireillä asuu vuoden vaihteen 2019/2020 tietojen mukaan 37 816 asukasta.

Vuorovaikutus

Yleisten alueiden suunnitelman aloitusvaiheessa syksyllä 2019 toteutettiin asukaskysely karttapohjaisena verkkokyselynä. Verkkokyselyyn osallistui 885 vastaajaa jättäen kartalle yhteensä 6 569 merkintää, jotka otettiin suunnittelun lähtökohdaksi asukasmielipiteenä.

Yleisten alueiden suunnitelman luonnosvaiheessa järjestettiin 25.11.2020 kaikille avoin asukastilaisuus verkossa, jonka tallenne oli katsottavissa 2.–13.12.2020, myös tilaisuuden muistio tilaisuudessa esitettyine kysymyksine ja vastauksineen on luettavissa verkossa. Lisäksi järjestettiin verkkokommentointimahdollisuus yleisten alueiden suunnitelman luonnosaineistoon Kerrokantasi-palvelussa

10.11.–13.12.2020. Kaupunkilaiset antoivat verkkopalvelussa yhteensä 176 kommenttia, joista 36 oli tykkäyksiä. Järjestöstä Pro Tuomarinkylä –liike jätti palautteen Kerrokantasi-palveluun. Luontojärjestöt Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry, Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry ja Suomen luonnonsuojeluliiton Uudenmaan piiri ry lähettivät yhteisen palautteen sähköpostitse kirjaamoon. Lisäksi asukkailta saatiin kolme palautetta sähköpostitse.

Asukastilaisuudessa saadut palautteet ja esitetyt kysymykset painottuivat erityisesti viheralueisiin ja niiden palveluihin, luonnon- ja maisemanhoitoon sekä kulkureitteihin. Viheralueista kysymykset koskivat varsinkin Longinojan vartta, Fallkullan puutarhapalstoja ja kartanoa sekä Ormusmäkeä. Alueelle toivottiin lisää penkkejä, opastusta, käymälöitä ja valaistusta. Luonnon- ja maisemanhoitoon liittyen kysymyksiä tuli koskien puuston hoitoa, vieraslajien torjuntaa ja hoitoluokkien muutoksia. Luonnonvaraista kasvillisuutta ja puustoa toivottiin säilytettävän ennallaan. Kulkureittejä koskevat kysymykset koskivat baanasuunnitelmia, melua, ylläpitoa, hautausmaan opasteita, Ylä-Malmin torin autoilua, risteysalueiden kehittämistä ja huoltoajoa jalkakäytävillä. Kerrokantasi-palvelussa eniten kommentteja tuli liittyen kulkureitteihin, varsinkin pyöräilyreittien baanasuunnitelmiin. Vastaajilta tuli paljon huomioita myös kaupunkiluonnon monimuotoisuuteen liittyen. Myös vieraslajit, melu ja toiminnallisuus puistoissa ja uimarannoilla puhuttivat. Lisäksi kyselyssä saatiin runsaasti tiettyihin suunnittelualueen kohteisiin liittyviä kehitysehdotuksia ja huomioita, kyselyssä nostettiin esiin myös yksittäisiä arvoja suunnittelualueella.

Etätilaisuuden ja verkkokyselyn kautta kaupunkilaisilla oli mahdollisuus kommentoida yleisten alueiden suunnitelman lähtökohtia ja suunnitelman sisältöä. Etätilaisuuden ja verkossa saadun palautteen pohjalta luonnoksen sisältöä tarkennettiin ja muokattiin harkituilta osin.

Luonnosvaiheessa saadun palautteen perusteella viimeistelty Malmin ja Pukinmäen yleisten alueiden suunnitelmaraportti, aluekortit ja vuorovaikutusraportti olivat vielä esillä asukkaille ja sidosryhmille kaupungin verkkosivuilla 8.3.–18.4.2021 välisenä aikana. Yleisten alueiden suunnitelmasta saatiin yhteensä 6 kirjallista kommenttia. Luontojärjestöt Helsingin luonnonsuojeluyhdistys ry ja Helsingin seudun lintutieteellinen yhdistys Tringa ry lähettivät yhteisen lausunnon, Koillis-Helsingin Sosiaalidemokraatit ry sekä Malmin Sosiaalidemokraatit ry toimittivat molemmat ovat kannanottonsa, sekä lisäksi saatiin 3 asukaspalautetta. Luontojärjestöjen kommentit käsittelivät samoja aiheita kuin heidän suunnitelman luonnosvaiheessa lähettämänsä. Lausunnossa otettiin kantaa luontokartoitusten tekemiseen, metsien ja metsäisten alueiden suunnitellun hoidon kuvausten tarkkuuteen, avointen alueiden liialliseen korostamiseen, puuston ja pienpuuston harvennuksiin sekä puus-

tonhoitoon. Sekä Koillis-Helsingin Sosiaalidemokraatit ry:n, että Malmin sosiaalidemokraatit ry:n palautteissa korostettiin lähivirkistysalueiden merkittävyyttä, sekä tunnistettiin rahoitustarve niiden kehittämiseen.

Suunnitelmaluonnoksesta sekä suunnitelman esillä olosta saatu palaute ohjasi verkostojen kehittämistavoitteita. Metsä- ja puustoisien verkoston ja niittyverkoston tavoitteisiin toivottiin luonnon monimuotoisuusarvojen lisäämistä. Aluekortteihin lisättiin luonnon monimuotoisuustavoitteita muun muassa korostamalla Vantaanjoenvarren metsäisten osuuskien säilyttämistä ja täydentämällä vieraslajien torjuntatavoitteita.

Vuorovaikutuksessa saatu palaute ohjasi toimenpidetarpeiden määrittelyä viheralueilla. Metsien hoitoa sekä toivottiin enemmän, että sitä haluttiin vähentää. Palautteen mukaan tarkennettiin toimenpidetarpeiden kuvauksiin niiden kohdentumista pääasiassa reittien varsille. Myös lahoppuun lisäämistä korostettiin. Luontojärjestöjen esittämiä toimenpidetarpeiden vähentämisiä tehtiin Sepänmäen etelämetsän alueella. Sen sijaan Malmin Kirkkopuiston ja suunnittelualueen muiden lähimetsien esitetyistä hoitotoimenpidetarpeista ei voida luopua alueiden runsaan leikki- ja ulkoilukäytön sekä niihin rajautuvien tonttien ja liikenneväylien turvallisuuden ylläpitämisen takia.

Luontojärjestöjen toivoma mahdollisuus osallistua jatkossa tehtävään luonnon- ja maisemanhoidon toteutustason suunnitteluun kirjattiin selkeästi sekä suunnitelmaselostukseen että vuorovaikutusraporttiin. Tällöin voidaan esimerkiksi tarkastella tarkemmin viheralueiden hoitoluokitusta.

Suunnittelun aikaista vuorovaikutusta, saadun palautteen vastineita ja palautteiden huomioon ottamista on kuvattu laajemmin suunnitelman liiteaineistossa olevassa vuorovaikutusraportissa.

Yleisten alueiden kehittämissuunnitelma

Yleisten alueiden kehittämistavoitteet toteuttavat Helsingin kaupunkistrategiaa 2017–2021 ja Helsingin yleiskaavaa 2016 sekä tukevat Malmin ja Pukinmäen alueiden ominaispiirteiden säilymistä ja vahvistumista. Yleisten alueiden palveluiden strategisena tavoitteena on kattava, tasapuolinen, hyväkuntoinen ja kustannustehokas palveluverkosto. Jalankulku-, pyöräily- ja virkistysreitistöjen strategisena tavoitteena ovat sujuvat, turvalliset, hyväkuntoiset ja hyvin opastetut yhteydet.

Merkittävimpana kehittämishankkeena on Longinojan ja Vantaanjoen yhdistävän virkistysreitin korostaminen ja parantaminen. Hankkeessa korostuu Malmin keskustan yhdistyminen sitä ympäröiviin viheralueisiin, alueen imagon nostaminen ja monipuolisen lähiympäristön esiintuominen, kaupunkiluonnon kehittämistä unohtamatta. Yleisten aluei-

den suunnitelmista nousevat hanke-esitykset kohdistuvat sekä olemassa olevien puisto- että katutilojen viihtyisyyden, toiminnallisuuden ja turvallisuuden parantamiseen, sekä osaltaan myös nykyisten vähemmälle huomiolle jääneiden potentiaalisten kohteiden arvojen esiintuomiseen ja nostamiseen.

Niittyverkoston kehittämistavoitteena on vahvistaa alueella olevia niittykeskittymiä ja niittyverkoston askelkiviä muuttamalla maisemapeltoja niityiksi sekä jatkamalla ja tehostamalla niittyjen kunnossapitoa edelleen. Metsä- ja puustoisien verkoston alueellisia ja paikallisia yhteyksiä ylläpidetään ja kehitetään muun muassa lisäämällä puustoa Longinojan varteen sekä säilyttämällä Vantaanjoen varren puustoiset osat. Nämä yhteydet ovat tärkeitä esimerkiksi liito-oravalle. Siniverkoston vaaliminen on alueella erityisen tärkeää, alueelle leimallisten luontoarvoiltaan merkittävien Vantaanjoen sekä Longinojan vuoksi. Kehittämistavoitteena on hulevesien käsittelyn parantamisen lisäksi uomien varsien kasvipeitteen sekä luonnonmukaisten pintojen ja nykyisen puuston vaaliminen.

Toimenpidetarpeet

Malmin ja Pukinmäen suunnitelma-alueen yleisten alueiden toimenpidetarpeet määriteltiin verkostotarkastelujen pohjalta ja asiantuntijatyönä tehtyjen tarvekartoitusten perusteella ottaen huomioon suunnitelman laadinnan aikana saatu asukas- ja sidosryhmäpalaute. Yleisten alueiden suunnitelman luonnon- ja maisemanhoidon tavoitteet ovat kaupunkistrategian mukaiset ja ne sekä toimenpidetarpeet käytiin läpi kaupunkiympäristön ympäristöpalvelun luontoasiantuntijoiden kanssa.

Luonnon- ja maisemanhoidon tavoitteena on virkistysellisten ja maisemallisten tavoitteiden lisäksi Helsingin kaupunkistrategian mukaisesti monimuotoisuuden lisääminen, ”Helsinki vaalii arvokasta luontoaan ja toimii kaupunkiluonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Viher- ja sinialueiden ekologinen laatu, saavutettavuus ja terveysvaikutukset turvataan. Metsissä ja metsäisillä alueilla suunnitelmallinen monimuotoisuuden lisääminen on hoidon keskeisin tavoite.” Luonnon- ja maisemanhoidossa edellä mainitut asiat tarkoittavat muun muassa sitä, että niityalueiden laajentamisen ja hoidon sekä rakennettujen viheralueiden istutusten avulla parannetaan etenkin pölyttäjien elinympäristöjä. Luonnon monimuotoisuutta lisätään suunnitelmallisesti metsissä, muun muassa jättämällä lahopuuta ja tiheiköitä eläimille. Metsäalueita jätetään myös hoidon ulkopuolelle. Lisäksi vieraslajeja torjutaan kaikilla viheralueilla, etenkin Longinojan ja Vantaanjoen varrella.

Vantaanjoen ja Longinojan varsien sekä Fallkullan maisemapeltojen ja niittyjen maisema- ja virkistysarvoja ylläpidetään niittyjen säännöllisellä

hoidolla sekä viljelyn jatkamisella. Myös ulkoilureittien varsia niitetään ja näkymiä hoidetaan. Malmin ja Pukinmäen metsiä ylläpidetään turvalisina ja viihtyisinä asuinalueiden lähivirkistysmetsinä, mikä on voimassa olevien asemakaavojen mukaista. Tämä tarkoittaa ulkoilureittien lähiympäristöjen ja ulkoiluun runsaammin käytettyjen puistometsien ja metsäalueiden sekä tonttien reunojen ja katujen reunojen hoitoa. Suurella osalla metsäalueista ei ole hoitotarvetta. Pääasiassa toimenpiteet ovat yksittäisten heikentyneiden puiden poistoa ja pienpuuston harvennusta. Sinimetsässä ja Närepuistossa poistetaan vieraslajia tuomipihlajaa. Alueen metsät toimivat hiilivarastoina ja -nieluinä ilmastomuutoksen torjunnassa. Myös maisemaniityt ja -pellot sitovat hiiltä maaperään, millä on merkitystä ilmastomuutoksen torjunnassa.

Yleisten alueiden suunnitelmassa esitettävät toimenpidetarpeet tarkentuvat kuviotasoisiksi luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmaksi seuraavassa suunnitteluvaiheessa, joka tullaan tekemään vuorovaikuttisesti asukkaiden, asukas- ja luontojärjestöjen kanssa.

Hanke-esitykset

Merkittävimmistä sekä vuorovaikutuksen pohjalta nousseista että työn ohjausryhmässä arvetetuista toimenpidetarpeista laadittiin hankeesitykset. Hankkeiksi on koottu suunnittelualueen merkittävimmät peruskorjaus-, kunnostus- ja kehittämiskohteet. Hankkeita sijaitsee eri puolilla suunnittelualueita, niiden keskittyessä kuitenkin pääasiassa kaupunkiudistusalue Malmin keskusta-alueen läheisyyteen. Hankkeet esitetään toteutettavan yleisten alueiden suunnitelman kymmenvuotiskauden aikana. Osa hankkeista on jo ohjelmituna investointiohjelmassa, muita hankkeita tullaan toteuttamaan investointimäärärahojen puitteissa. Malmin keskusta-alueelle sijoittuviin hankkeisiin pyritään löytämään rahoitus Malmin keskusta-alueen kehittämisen yhteydessä.

Malmin ja Pukinmäen yleisten alueiden suunnitelmassa on esitetty seuraavan kymmenen vuoden aikana toteutettavaksi seitsemän hanketta priorisointijärjestyksessä:

1. Longinoja – Vantaanjoki: Hankkeessa kehitetään alueen keskeisiä viheralueita sekä virkistystien että luonnon monimuotoisuuden kannalta, jolloin se on olennainen osa alueen viher- ja virkistysverkoston kehittämistä. Hankkeessa parannetaan kestävästä virkistyskäytöstä, sekä turvallisuutta.
2. Malmin kirkkopuiston peruskorjaus: Puiston käyttöä parannetaan ja sekä koettua että todellista turvallisuutta parannetaan, niin kalusteiden ja varusteiden kunnostamisen ja uusimisen kautta, kuin myös luonnonhoidon toimenpitein. Puiston historiallisia ker-

rostumia nostetaan esiin sekä hoitotoimenpitein että infotauluin, alueen metsäinen luonne säilytetään samalla kun puiston pääkäytävän ympäristöä siistitään.

3. Ylä-Malmin torin ja Kaupparaitin peruskorjaus: Ylä-Malmin torin ja Kaupparaitin peruskorjauksen tavoitteena on nostaa julkisen ulkotilan laatutasoa vastaamaan kaupunkikuvallista tavoitetilaa. Torin ja raitin kasvillisuutta lisätään. Erilaisten toimintojen edellytyksiä parannetaan ja aukion toiminnallisuutta lisätään.
4. Ala-Malmin puiston peruskorjaus: Peruskorjauksen tavoitteena on aktivoita puiston toimintoja, tuoda sinne uusia käyttäjiä ja tapahtumia sekä lisätä puiston yleistä viihtyisyyttä ja parantaa sen mainetta asukkaiden keskuudessa. Puiston peruskorjauksen yhteydessä kunnostetaan myös sitä reunustavat kävelyn ja pyöräilyn reitit.
5. Viheralueiden palveluiden kehittäminen: Hankkeen tavoitteena on vahvistaa Malmin ja Pukinmäen korttelipuistoihin perustuvaa viheralueiden palveluverkostoa. Osahankkeet kohdistuvat Anianpellonpuistoon, Jermupuistoon ja Tyynelänpuistoon, Ormusmäelle ja Ormuspellon alueelle, sekä leikkipuisto Unikon alueelle. Hankkeessa puistoalueita kunnostetaan ja niiden nykyistä potentiaalia kasvatetaan, toimintoja lisätään ja parannetaan, ja tuodaan uusia virkistyspalveluita asukkaille.
6. Sammalpolun peruskorjaus: Sammalpolun peruskorjauksen tavoitteena on nostaa reittiyhteyden laatutaso vastaamaan sen kaupunkikuvallista merkitystä. Tavoitteena on turvallinen, selkeä ja laadukas reittiyhteys Helluntairaitin jatkumoksi Tapanilan asemalle, Sammaltorille.
7. Malminkaaren jalkakäytävän ja pyöräilyväylän kunnostus: Tavoitteena on parantaa yhteyden kaupunkikuvallista ilmettä sekä parantaa sen käytön sujuvuutta ja turvallisuutta. Malminkaarelle tavoitellaan koko matkalle yhtenäistä vihreää ilmettä lisäämällä puita konsulttikeskuksen kohdan viheralueelle.

Rahoitustarve

Malmin ja Pukinmäen yleisten alueiden suunnitelmassa esitettyjen hankkeiden rahoitustarve on noin 9,03 miljoonaa euroa (alv. 0 %). Luonnonhoidon kustannustarve määritellään seuraavalla suunnittelutasolla. Yleisten alueiden suunnitelmassa esitettävistä peruskunnostushankkeista on laadittu hankeohjelmat ja kustannusarviot hankeosallakennan tarkkuudella.

Yleisten alueiden suunnitelma suunnittelutyökaluna

Yleisten alueiden suunnitelmat ovat kaupunkiympäristön toimialan työväline yleisten alueiden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi koko Helsingin alueella. Suunnitelmassa määritellään nykytila-analyysin ja vuorovaikutuksen pohjalta alueen kehittämis- ja kunnostamistarpeet seuraavalle kymmenvuotiskaudelle. Yleisten alueiden suunnitelmat ovat katu- ja viheralueiden omaisuudenhallinnan työkalu joka mahdollistaa alueiden kehittämisen tasapuolisesti koko kaupungissa. Yleisten alueiden suunnitelmatasoa seuraa kunnostushankekohteiden tarkempi suunnittelu katu- ja puistosuunnitelmien ja hoidon osalta luonnon- ja maisemahoidonsuunnitelmien muodossa. Suunnitelmat tullaan laatimaan vuorovaikutteisesti asukkaiden, yhdistysten, järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.

Tiedoksianto

Päätös toimitetaan yleistiedoksiantona, koska vastaanottajia on yli 30/henkilöiden lukumäärää ei tiedetä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Johanna Himberg, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 21806
johanna.himberg(a)hel.fi
Tiina Saukkonen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38508
tiina.saukkonen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Malmin ja Pukinmäen yleisten alueiden suunnitelma, suunnitelmaselostus 2021-2030
- 2 Aluekortit
- 3 Vuorovaikutusraportti

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Hallinto- ja lakipalvelut/tietopalvelut/Tanja Krook